

CİLT SORUNU OLAN YENİDOĞAN VE HEMŞİRELİK BAKIMI

7

Özlem ÖZTÜRK ŞAHİN¹
Zeynep AKÖZLÜ²

GİRİŞ

Cilt, insan vücudundaki en büyük organdır. Sıvı kaybını önleme, sıvı-elektrolit dengesini sürdürme, termoregülasyon, yağ depolama, D₃ vitamini sentezi ve bazı duyuları algılama gibi hayati fonksiyonları vardır.¹⁻³ Çeşitli biyolojik, kimyasal ve fiziksel etkenlere karşı bariyer oluşturur ve doğal immün sistemin bir parçasıdır.⁴ Ayrıca anne-bebek ilişkisinin ilk kurulmasında da önemli bir rol oynamaktadır.³

Fertilizasyondan üç hafta sonra gelişmeye başlayan cilt, 34. gestasyonel haftada (GH) büyük ölçüde gelişimini tamamlar doğumdan sonra da olgunlaşmaya devam eder.⁵⁻⁷ Yaşamın ilk günlerinde yenidoğan cildi, ıslak intrauterin ortamdan kuru ekstrauterin ortama geçiş sırasında adaptasyona uğrar.⁸ Bu adaptasyon sürecinin sağlıklı tamamlanabilmesi ve cildin devam eden gelişiminin desteklenmesi için yenidoğan cildi özel bir bakıma ihtiyaç duyar.

Yenidoğanın Cilt Yapısı ve Özellikleri

Yenidoğanın cildi morfolojik ve fonksiyonel olarak bir yetişkinin cildinden farklıdır.^{1,8} Cildin bariyer fonksiyonu gebelik yaşı ile doğrudan ilişkilidir⁹ ve bu nedenle term ve preterm yenidoğanların cilt özellikleri de birbirlerinden farklılık göstermektedir.⁵ Cilde ilişkin bazı anatomik ve fizyolojik özelliklerin bilinmesi; term ve preterm yenidoğanların cildi arasındaki farklılıkların anlaşılmasını, yenidoğan cildinin kapsamlı bir şekilde değerlendirilebilmesini, deri veya doku

¹ Doç. Dr., Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, ozlem.ozturk@karabuk.edu.tr

² Öğr. Gör., Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu, zeynepakozlu@maltepe.edu.tr

KAYNAKLAR

1. Madhu, R., Chandran, V., Anandan V., & et al. Indian academy of pediatrics guidelines for pediatric skin care. *Indian Pediatr.* 2021;58(2):153-161. doi:10.1007/s13312-021-2133-6
2. Gözen, D. Pediatrik hastalarda cilt durumunun değerlendirilmesi. *Turk Klin J Pediatr Nurs-Spec Top.* 2015;1(2):59-62.
3. Lund, C. Issues in newborn skin care. *Adv Neonatal Care.* 2016;16(Suppl 5):S1-S2. doi:10.1097/ANC.0000000000000346
4. Aksoy, B. Derinin doğal bağışıklık sistemi. *Türkderm.* 2013;47(1):2-11. doi:10.4274/turkderm.47.s1
5. Çiğdem, Z. Yenidoğan cildinin özellikleri ve değerlendirilmesi. *Turk Klin J Pediatr Nurs-Spec Top.* 2015;1(2):1-5.
6. Oranges, T., Dini, V., & Romanelli, M. Skin physiology of the neonate and infant: Clinical implications. *Adv Wound Care.* 2015;4(10):587-595. doi:10.1089/wound.2015.0642
7. Hoath, S.B., & Mauro, T. Fetal Skin Development. In: Eichenfield LF, Frieden IJ, eds. *Neonatal and Infant Dermatology.* Third Edition. Philadelphia: Elsevier Inc.; 2015:1-13.
8. Blume-Peytavi, U., Hauser, M., Stamatas, G.N., & et. al. Skin care practices for newborns and infants: review of the clinical evidence for best practices. *Pediatr Dermatol.* 2012;29(1):1-14. doi:10.1111/j.1525-1470.2011.01594.x
9. El-Atawi, K., & Elhalik, M. Neonatal skin care. *Pediatr Neonatal Nurs Open Access.* 2016;2(2). doi:10.16966/2470-0983.e103
10. Lund, C.H., & Kuller, JM. Integumentary System. In: Kenner C, Lott JW, eds. *Comprehensive Neonatal Nursing Care.* Fifth Edition. New York: Springer Publishing Company; 2014:299-333.
11. Karakaya Suzan, Ö., & Çınar, N. Yenidoğan cildi ve verniks kazeozanın bebeğe faydaları. *Ege Üniversitesi Hemşire Fakültesi Derg.* 2018;34(3):141-147.
12. Balcı, S. Transepidermal sıvı kayıpları. *Turk Klin J Pediatr Nurs-Spec Top.* 2015;1(2):6-10.
13. Mancini, A.J., & Lawley, L.P. Structure and Function of Newborn Skin. In: Eichenfield LF, Frieden IJ, eds. *Neonatal and Infant Dermatology.* Third Edition. Philadelphia: Elsevier; 2015:14-23.
14. Mathes, E.F., & Williams, M.L. Skin of the Premature Infant. In: Eichenfield LF, Frieden IJ, eds. *Neonatal and Infant Dermatology.* Third Edition. Philadelphia: Elsevier; 2015:36-45.
15. Şahin, Ö., & Akın, MA. Preterm bebeklerde cilt bakımı ve sorunlar. *Turk Klin J Pediatr Sci.* 2015;11(1):155-159.
16. Çövençer Özçelik, Ç. Yenidoğanlarda cilt bütünlüğünün bozulması. *Turk Klin J Pediatr Nurs-Spec Top.* 2015;1(2):52-58.
17. Moss, C., & Parikh, D. Basics of Skin and Neonatal Dermatoses. In: Dhar S, ed. *Color Atlas and Synopsis of Pediatric Dermatology.* Third Edition. New Delhi, India: Jaypee Brothers Medical Publishers; 2015:1-27.

18. Aliefendioğlu, D., Çoban, A., Hatipoğlu, N., et al. Yenidoğanda hipoglisemiye yaklaşım: Türk Neonatoloji ve Çocuk Endokrinoloji ve Diyabet Dernekleri uzlaşısı raporu. *Türk Pediatri Arş.* 2018;53(Suppl1):224-233. doi:10.5152/TurkPediatriArs.2018.01820
19. Sezer Efe Y, Bektaş M. Yenidoğanda Cilt Bakımı ve Kanıt Temelli Uygulamalar. In: Bayat M, ed. *Yenidoğan Hemşireliği*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri; 2021:p.58-62.
20. Visscher, M.O., Adam R, Brink, S., Odio, M. Newborn infant skin: Physiology, development, and care. *Clin Dermatol.* 2015;33(3):271-280. doi:10.1016/j.clindermatol.2014.12.003
21. Telofski, L.S., Morello, A.P, Mack Correa, M.C, & et.al. The Infant Skin Barrier: Can We Preserve, Protect, and Enhance the Barrier? *Dermatol Res Pract.* 2012;2012:e198789. doi:10.1155/2012/198789
22. Cooke, A., Bedwell, C., Campbell M., & et. al Skin care for healthy babies at term: A systematic review of the evidence. *Midwifery.* 2018;56:29-43. doi:10.1016/j.midw.2017.10.001
23. Karabulut, A.A. Yenidoğanda deri fizyolojisi ve topikal ilaç kullanımı. *Türkderm.* 2011;45(2):60-67. doi:10.4274/turkderm.45.s11
24. Association of Women's Health, Obstetric and Neonatal Nurses. *Neonatal Skin Care: Evidence-Based Clinical Practice Guideline*. Third Edition. Washington, DC: Association of Women's Health, Obstetric, and Neonatal Nurses; 2013.
25. Geyer, N., Lubbe, W., Minnie, K., eds. *South Africa Neonatal Skin Care Evidence-Based Clinical Practice Guidelines*. South Africa: South African Skincare Guidelines Consortium; 2018.
26. Çalışır, H., Sarıkaya Karabudak, S., Güler, F., & et. al. Yenidoğan cilt durum skoru Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirliği. *Cumhur Hemşire Derg.* 2016;5(1):9-15.
27. Gözen, D. Yenidoğanda verniks kazeozanın önemi ve banyo uygulaması. *Turk Klin J Pediatr Nurs-Spec Top.* 2015;1(2):11-16.
28. Adejuyigbe, E.A., Bee, M.H., Amare, Y., et al. "Why not bathe the baby today?": A qualitative study of thermal care beliefs and practices in four African sites. *BMC Pediatr.* 2015;15:156. doi:10.1186/s12887-015-0470-0
29. So, H.S., You, M.A., Mun, J.Y., et al. Effect of trunk-to-head bathing on physiological responses in newborns. *J Obstet Gynecol Neonatal Nurs JOGNN.* 2014;43(6):742-751. doi:10.1111/1552-6909.12496
30. Guidelines Review Committee, Newborn Health. *WHO Recommendations on Newborn Health: Guidelines Approved by the WHO Guidelines Review Committee.*; 2017:26.
31. DiCioccio, H.C., Ady, C., Bena, J.F., & et. al. Initiative to improve exclusive breastfeeding by delaying the newborn bath. *J Obstet Gynecol Neonatal Nurs.* 2019;48(2):189-196. doi:10.1016/j.jogn.2018.12.008
32. Long, K., Rondinelli, J., Yim, A., et. al Delaying the first newborn bath and exclusive breastfeeding. *MCN Am J Matern Nurs.* 2020;45(2):110. doi:10.1097/NMC.0000000000000606

33. Loring, C., Gregory, K., Gargan, B., & et. al. Tub bathing improves thermoregulation of the late preterm infant. *J Obstet Gynecol Neonatal Nurs JOGNN*. 2012;41(2):171-179. doi:10.1111/j.1552-6909.2011.01332.x
34. George, S., Phillips, K., Mallory, S., & et. al. A pragmatic descriptive study of rewarming the newborn after the first bath. *J Obstet Gynecol Neonatal Nurs*. 2015;44(2):203-209. doi:10.1111/1552-6909.12556
35. Lavender, T., Bedwell, C., Roberts, S.A., & et al. Randomized, controlled trial evaluating a baby wash product on skin barrier function in healthy, term neonates. *J Obstet Gynecol Neonatal Nurs JOGNN*. 2013;42(2):203-214. doi:10.1111/1552-6909.12015
36. Kuller, J.M. Update on newborn bathing. *Newborn Infant Nurs Rev*. 2014;14(4):166-170. doi:10.1053/j.nainr.2014.10.006
37. World Health Organization, United Nations Population Fund, World Bank, United Nations Children's Fund UNC. *Pregnancy, Childbirth, Postpartum and Newborn Care: A Guide for Essential Practice*. 3rd Edition. World Health Organization; 2015. Accessed July 28, 2021. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/249580>
38. Blume-Peytavi, U., Lavender, T., Jenerowicz, D., & et al. Recommendations from a European Roundtable Meeting on Best Practice Healthy Infant Skin Care. *Pediatr Dermatol*. 2016;33(3):311-321. doi:10.1111/pde.12819
39. Coffey, P.S., & Brown, S.C. Umbilical cord-care practices in low- and middle-income countries: a systematic review. *BMC Pregnancy Childbirth*. 2017;17(1):68. doi:10.1186/s12884-017-1250-7
40. Canbulat Şahiner, N. Göbek ve sünnet bakımı. *Turk Klin J Pediatr Nurs-Spec Top*. 2015;1(2):23-28.
41. Imdad, A., Bautista, R.M.M., Senen, K.A.A., & et. al. Umbilical cord antiseptics for preventing sepsis and death among newborns. *Cochrane Database Syst Rev*. 2013;(5). doi:10.1002/14651858.CD008635.pub2
42. American Academy of Pediatrics, Task Force on Circumcision. Male circumcision. *Pediatrics*. 2012;130(3):e756-e785. doi:10.1542/peds.2012-1990
43. Şenol, S. Dezenfektan ürünlerin yenidoğan ve çocuk cilt bakımında kullanımı. *Turk Klin J Pediatr Nurs-Spec Top*. 2015;1(2):39-45.
44. Janssen, L.M.A., Tostmann, A., J., & et. al. 0.2% chlorhexidine acetate as skin disinfectant prevents skin lesions in extremely preterm infants: a preliminary report. *Arch Dis Child - Fetal Neonatal Ed*. 2018;103(2):F97-F100. doi:10.1136/archdischild-2017-312694
45. Kusari, A., Han, A.M., Virgen, C.A., & et al. Evidence-based skin care in preterm infants. *Pediatr Dermatol*. 2019;36(1):16-23. doi:10.1111/pde.13725
46. Neri, I., Ravaoli, G.M., Faldella G, & et. al. Chlorhexidine-induced chemical burns in very low birth weight infants. *J Pediatr*. 2017;191:262-265.e2. doi:10.1016/j.jpeds.2017.08.002
47. Utaş, S. Yeni doğanlarda deri bakımı. *Türkderm*. 2011;45(3):123-126. doi:10.4274/turkderm.001
48. Aitken, J., & Williams, F.L.R. A systematic review of thyroid dysfunction in preterm neonates exposed to topical iodine. *Arch Dis Child - Fetal Neonatal Ed*. 2014;99(1):F21-F28. doi:10.1136/archdischild-2013-303799

49. Gorski, L.A., Hadaway, L., Hagle, M.E., & et al. Infusion therapy standards of practice, 8th edition. *J Infus Nurs.* 2021;44(1S):S1-S224. doi:10.1097/NAN.0000000000000396
50. Çağlar S. Bez dermatiti ve bakımı. *Turk Klin J Pediatr Nurs-Spec Top.* 2015;1(2):29-33.
51. Blume-Peytavi, U., & Kanti, V. Prevention and treatment of diaper dermatitis. *Pediatr Dermatol.* 2018;35(S1):s19-s23. doi:10.1111/pde.13495
52. Aktaş E. Flaster kullanımı. *Turk Klin J Pediatr Nurs-Spec Top.* 2015;1(2):34-38.
53. Lund C. Medical adhesives in the NICU. *Newborn Infant Nurs Rev.* 2014;14(4):160-165. doi:10.1053/j.nainr.2014.10.001
54. Karakoç A, Öztürk C. Nemlendiricilerin önemi ve kullanımı. *Turk Klin J Pediatr Nurs-Spec Top.* 2015;1(2):17-22.
55. Lara-Corrales, I., Sibbald, C.J., Ayello, E.A., & et. al. Focus on skin and wounds in neonates and children. *Adv Skin Wound Care.* 2020;33(6):287. doi:10.1097/01.ASW.0000662240.18009.95
56. Steen, E.H., Wang, X., Boochoon, KS, & et al. Wound healing and wound care in neonates: Current therapies and novel options. *Adv Skin Wound Care.* 2020;33(6):294. doi:10.1097/01.ASW.0000661804.09496.8c
57. Jensen, C.B., & Galbraith, S.S. Iatrogenic and Traumatic Injuries. In: Eichenfield LF, Frieden IJ, eds. *Neonatal and Infant Dermatology.* Third Edition. Philadelphia: Elsevier; 2015:77-94.
58. Broom M, Dunk AM, E Mohamed A-L. Predicting neonatal skin injury: The first step to reducing skin injuries in neonates. *Health Serv Insights.* 2019;12:1178632919845630. doi:10.1177/1178632919845630
59. Grosvenor, J., & Dowling, M. Prevention of neonatal pressure injuries. *J Neonatal Nurs.* 2018;24(3):122-125. doi:10.1016/j.jnn.2017.09.004
60. Mutlu, B. Çocuklarda basınç ülserleri ve hemşirelik bakımı. *Turk Klin J Pediatr Nurs-Spec Top.* 2015;1(2):70-76.
61. Öztekin, M., Balcı, S. İntravenöz infiltrasyonlar. *Turk Klin J Pediatr Nurs-Spec Top.* 2015;1(2):46-51.
62. Beall, V., Hall, B., Mulholland, J.T., & et. al. Neonatal extravasation: An overview and algorithm for evidence-based treatment. *Newborn Infant Nurs Rev.* 2013;13(4):189-195. doi:10.1053/j.nainr.2013.09.001
63. Taylor, J.T. Implementing an evidence-based practice project in the prevention of peripheral intravenous site infiltrations in children. *J Infus Nurs.* 2015;38(6):430-435. doi:10.1097/NAN.0000000000000131
64. Gannon, B. Epidermolysis Bullosa: Pathophysiology and Nursing Care. *Neonatal Netw.* 2004;23(6):25-32. doi:10.1891/0730-0832.23.6.25
65. Secco, I.L., Costa, T., Moraes, E.L.L. de, & et. al. Nursing care of a newborn with epidermolysis bullosa: a case report. *Rev Esc Enferm USP.* 2019;53. doi:10.1590/S1980-220X2018023603501